

taan löydettävä kiintopisteensä; menettely on mahdoton meren tai kiintopisteitä vailla olevan maan (aavikko, yhtenäinen laaja metsäalue jne.) yllä lennettäessä.

Kirjoittajan havainnot peiposta, variksesta ja naurulokista osoittavat, että nämä linnut päivittäin lentävät yöpymispaikoilleen ja sieltä pois säännöllisesti suoraan. Kuitenkin milloin näkyvyys on huono, ne mieluummin noudattavat johtolinjoja lyhyilläkin välimatkoilla, jolloin ne poikkeavat usein suoralta lentolinjalta. Tämä osoittaa, että lintujen on huonon näkyvyyden vallitessa tutussakin maastossa vaikea lentää suht. lyhyitä matkoja suoraan.

Kirjoittaja ei vastusta sitä käsitystä, että kiintopisteitä käytetään hyväksi useissa tapauksissa, mutta se näyttää tapahtuvan vain suht. lyhyillä välimatkoilla. On ilmeistä, että linnut valitsevat kiintopisteensä muuton keskeytymisen jälkeen joka päivä uudelleen. Vain siten on mahdollista, että ne voivat pysyttää muuton pääsuunnan, jos seuraava päivä on pilvinen.

Jotta suora lentosuunta pitkillä välimatkoilla säilyisi pilvisinä päivinä, kunakin hetkenä lennon pääsuunnan määräytymiseen tarvitaan jokin toinen menetelmä. Tämän on arveltu tapahtuvan siten, että linnut määrittävät tuulen suunnan ja lentävät siihen nähden tietyssä kulmassa pysyvästi suoraan eteenpäin (VLEUGEL 1952).

Havaintoja Inarin ja Enontekiön Lapin linnustosta kesinä 1938 ja 1954.

RAUNO TENOVUO

Huolimatta siitä, että Lappi muodostaa maamme suosituimman retkeilykohteen, Maanselän pohjoispuoleista aluetta koskevia ornitologisia kuvauksia on yllättävän vähän. Vanhimmat ovat NORDLINGIN (1898) Inarin pitäjää koskeva sekä FINNILÄN (1916) kuvaus Tenojokilaaksosta. Varsinaisen perustan tunturialueen linnuston kvantitatiiviselle kuvaukselle laski GRANIT (1938) tutkiessaan Lemmenjoen varrella sijaitsevan Viustuoddarak-tunturiryhmän linnustoa rajoitain. Myöhemmin on MERIKALLIO (1951) julkaissut yhteistuloksen Pohjois-Lapissa vv. 1946—48 tutkimastaan 20 havaintopisteestä (pääsaran yhteenlaskettu pinta-ala 5,23 km²).

Myöskin Enontekiön Lapin tunturialueelta tiedot ovat niukanlaiset. Varhaisimmat »Käsivarren» linnustoa koskevat julkaisut ovat MUNSTERHJELMIN (1911) ja SUOMALAISEN (1912). Koko Enontekiön pitäjän lintuluettelon esittää KURKISALO (1947), mutta hänen havaintojensa pääalue käsittää Kilpisjärven ja Palojoensuun välisen maaston — päinvastoin kuin allekirjoittaneella, jolla Kilpisjärven

koillispuolinen tunturiylänkö muodosti varsinaisen retkeilykohteen. — RAITASUO-LEHTOSEN (1954) kuvateos »Lintuja tuntureilla» kuvaa sek in pohjoisimman Lapin linnustoa.

Retkeilyalue heinäkuussa 1954.

Esitettävät havainnot on tehty retkellä, jonka Turun Eläin- ja Kasvitieteellinen Seura tek Lappiin fil. tri PAAVO KALLION johdolla. Ensimmäiset pohjoisinta Lappia koskevat lintuhavainnot ovat 10. VII automatkalta Ivalo—Inarin kk. —Kaamanen—Utsjoen Karigasniemi. Toista viikkoa tämän jälkeen retkikunta oli sijoittunut leirille vajaan 10 km Karigasniemestä itään olevan Pasijärven pohjoisrannalle. Täältä retkeiltiin eri suunnille, mm. koilliseen aina Kevojoen Linkkapahdalle saakka sekä lounaassa Nupirin tunturille (vrt. KALLION 1954 yksityiskoh- taisempaan retkeilyselostukseen). Omat retkeilyni, joilla tehdyt muistiinpanot muodostavat tässä esitettävien havaintojen rungon, ulottuivat leiriltä käsin lähi- ympäristöön seuraavasti:

11. VII Karigasnjarga Ailigas tunturille ja Passijoen latvoille
12. VII Fermilasjärvelle maantien suunnassa
13. VII Luomusjokea ylös Luomusjärvelle ja Kevojoen latvoille
- 14.—15. VII reittiä Kevojoen latvat — Ruottir — Luomusjärven itäranta — Luomusjoki — takaisin leirille
15. VII Pasijoen latvajärville (iltapäivällä)
16. VII Ollomoraskaidea pitkin Karigasjoelle, josta Luomus- jokea ylös maantielle saakka
17. VII Karigasniemeen ja Inarinjoen varrelle siitä pohjoiseen
18. VII Fermilasjärveltä Tsoakkatenjärville, josta suoraan lei- rille

Aamupäivällä 19. VII retkikunta siirtyi Karigasniemen kautta Norjan puolelle. Enontekiön Lappia koskevat havainnot on tehty 23. VII — 26. VII jalkamat- kalla, joka ulottui Norjan Biltasta Haltian kautta Kilpisjärvelle. Suomen alueella reitti kulki linjalla Haltia — Pihtusjärvi — Kahperusvaara — Guonjarvaarri — Saana — Kilpisjärvi. 25. VII käytettiin retkeilyyn Guonjarvaarriin maastossa. Lopuksi (26—27. VII) tehtiin havainnot Kilpisjärvellä ja Jetkatsin tunturi- alueella.

Ajankohta havaintojenteolle oli siis myöhäinen, ennen kaikkea »Käsivarressa». Siellä häitäsivät myöskin epäedulliset sääsuhteet, sillä 23. VII — 24. VII vallitsi yhtäjaksoinen sade- ja sumusää. Juuri myöhäisestä ajankohdasta, huonosta säästä sekä lyhyestä ajasta johtuen Enontekiön Lapin havainnot ovat varsin puut- teelliset, mikä suuresti häitää niiden käyttöä esim. vertailuaineistona. Tästä huo- limatta niiden esittäminen lienee paikallaan, koska eräät löydöt ovat varsin mielenkiintoisia. — Inarin Lapissa havainnot saatiin sen sijaan tehdä kauniin ja lämpimän sään vallitessa. Luonnollisesti pesiminen oli täälläkin loppuvai- heissaan, joskin monet lajit vielä hautoivat. Retkeilyn alkupäivinä lauloivat vielä useimmat laululintulajit, loppupäivinä miltei kaikki olivat vaienneet. Sinirinnan laulua kuulin koko aikana vain pari kertaa.

Kasvillisuus. Inarin Lapin retkeilyalue muodostaa regio silvatican ja regio subalpinan rajamailla olevan ornitologisestikin mielenkiintoisen vyöhykkeen, jossa mänty alkaa kadota miltei kaikkialta esiintyen vain eräissä jokilaaksoissa (Karigasjoki, Inarinjoki, Kevojoki). Niinpä mänty vielä Karigasjoen laaksossa muodosti paikka paikoin metsiköitäkin, mutta jo Pasijärven luona, siitä tuskin viittä km pohjoiseen, näkyi vain yksinäisiä puita, niitäkin harvassa. Suurin osa tutkittua aluetta olikin tyyppillistä regio subalpinaa tunturikoivuineen, kun taas regio alpina rajoittui etupäässä vain Ailigaksen ja Ruottirin tunturiryhmiin.

Enontekiön Lapin tutkittu alue oli miltei kokonaan regio alpinaa, jopa osaksi Inarin Lapista kokonaan puuttuvaa regio alpina superioria. Haltialta etelään alkoi vähitellen esiintyä regio alpina inferiorin kasvillisuutta ja esim. Pihtusjärven rantamia luonnehtivat matalat pajut (*Salix lapponum*, *S.lanata* ja *S.glauca*) sekä vaivaiskoivu. Kilpisjärven lähellä esiintyi jo regio subalpinan koivikko- maastoa.

Kesäkuussa 1938 tehty retki.

Inarin Lapissa tehtyjen havaintojen täydentämiseksi sekä vertailuaineistoksi esitän seuraavassa havaintoja myöskin kesäkuussa 1938 tehdyiltä retkeltä, jolloin liikuin osittain samalla alueella. Tällöin tein yhdessä preparaattori AARNE HELLERMAAN sekä ANTERO ROIVAISEN kanssa jalkapatikkamatkan seuraavalla reitillä: Inarin Kaamanen — Utsjoen Leppälä — Kevojoki Linkkapahdasta latvoille — Luomusjärvi — Luomusjoki — Vudnusjoki — Kolnajoki — Inarinjoen Ranttila — Angeli — Shietsamtunturit — Enontekiön Peltovadda — Käkkäläjoki — Peltovuoma. Tämän ohella on eräät polkupyörämatkan Ivalo — Inarin Kaamanen havainnot otettu huomioon.

Retki tehtiin ornitologisesti varsin sopivana ajankohtana (Ivalossa 2. VI, Enontekiön Peltovuomassa 22. VI) ja alueelle, jonka linnusto on miltei tutkimatonta. Suurimpana heikkoutena tämän retken havaintoaineiston käytössä on kvantitatiivisen aineiston epätäydellisyys, sillä yleisimpien lajien kohdalla olen usein tyytynyt merkintöihin »hyvin yleinen» jne. Vähälukuisimmista lajeista (koskien suurinta osaa lajimäärästä) olen merkinnyt kaikki havainnot muistiin.

Linnuston ryhmittely.

Yleiskuvan saamiseksi mainittujen retkien lintuhavainnoista olen ryhmittänyt kaikki tavatut lajit niiden leviämisalueen mukaisesti meidän maassamme. Tällainen karkeakin ryhmittely antanee kokonaiskuvan tutkitun alueen linnustosta; yksityiskohtaisempi selostus ilmenee lajiluettelosta. Eräiden rajatapausten sijoittaminen ryhmiin on ollut varsin vaikeaa, pyrkimykseni on ollut ottaa huomioon lajien yleinen levinneisyys maassamme tällä hetkellä.

Yli koko maan levinneistä tavattiin v. 1954 Inarin ja Enontekiön Lapissa seuraavat (jälkimmäiset on merkitty *):llä):

* <i>Corvus corax</i>	<i>Cuculus canorus</i>
<i>C. corone</i>	<i>Falco peregrinus</i>
<i>Pica pica</i>	<i>Pandion haliaëtus</i>
<i>Emberiza schoeniclus</i>	<i>Anas crecca</i>
* <i>Motacilla alba</i>	<i>A. penelope</i>
* <i>Phylloscopus trochilus</i>	<i>Bucephala clangula</i>
<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	<i>Mergus serrator</i>
* <i>Turdus pilaris</i>	* <i>Colymbus arcticus</i>
* <i>Oenanthe oenanthe</i>	<i>Capella media</i>
<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	<i>C. gallinago</i>
* <i>Riparia riparia</i>	* <i>Tringa hypoleucos</i>
* <i>Delichon urbica</i>	* <i>Larus canus</i>
<i>Dendrocopos minor</i>	<i>Tetrao urogallus</i>

V. 1938 tavattiin näistä muut paitsi ruokokerttunen, pikkutikka, muuttohaukka, heinäkurppa ja kalalokki. Lisäksi tavattiin yksinomaan v. 1938 seuraavat yli koko maan levinneet lajit:

<i>Aythya fuligula</i>	<i>Larus argentatus</i>
<i>Mergus merganser</i>	<i>Larus marinus</i>

Tästä ryhmästä uunilintu on Inarin Lapin ehdottomasti yleisin lintulaji esiintyen runsaimpina regio subalpinan puro- ja jokilaaksoissa. Yleensä mainitut lajit eivät esiinny regio alpinassa lukuunottamatta kivitaskua, joka paikka paikoin saattaa olla regio alpinan leimaa-antavin lintulaji. Laji onkin — kuten odottaa sopii — Enontekiön Lapissa selvästi yleisin tämän ryhmän lajeista. Västäräkki on sitä paljon vähälukuisempi esiintyen erämaaseuduissa vain vesien varsilla, sielläkin niukanlaisesti.

Vaikka tämän ryhmän lajit ovat levinneet yli koko maamme, saattavat niistä eräät olla Lapissa suhteellisesti yleisempiä kuin muualla maassamme. Tällaisina pitäisin korppia (saalistaa mielellään tuntureilla), pajusirkkua (yleinen jokivar-silla), haapanaa (kaikenkokoisissa järvissä) ja kuikkaa (miltei kaikissa suurissa järvissä). — Toisaalta osa näistä on näyttäytynyt varsin harvoin, eräät vain ker-ran (ruokokerttunen, pikkutikka, muuttohaukka, heinäkurppa ja merilokki).

Heinäkurpan sijoittaminen käyttämäni ryhmitykseen on erittäin vaikeata, sillä lajin nykyisestä levinneisyydestä maassamme ei ole riittävästi tietoja. Onhan todennäköistä, että heinäkurppa tällä hetkellä on Pohjois-Lapissa yleisempi kuin missään muualla maassamme. Norjassahan se on mitä tyypillisin tunturilaji (ks. LAMPIO 1950).

Pohjoisia lajeja tavattiin kaikkein runsaimmin, sillä yli puolet kai-kista kuuluu näihin. V. 1954 nähtiin seuraavat lajit Inarin ja Enon-tekkiön Lapissa (jälkimmäiset merkitty *:llä):

<i>Cractes infaustus</i>	* <i>Buteo lagopus</i>
* <i>Carduelis flammea</i>	(<i>Anser sp.</i>)
<i>C. hornemanni</i>	<i>Aythya marila</i>
* <i>Pipicola enucleator</i>	<i>Clangula hyemalis</i>
<i>Fringilla montifringilla</i>	<i>Melanitta fusca</i>
* <i>Calcarius lapponicus</i>	<i>Numenius phaeopus</i>
* <i>Plectrophenax nivalis</i>	<i>Phalaropus lobatus</i>
* <i>Eremophila alpestris</i>	* <i>Calidris temminckii</i>
* <i>Anthus pratensis</i>	* <i>Philomachus pugnax</i>
* <i>Motacilla flava thunbergi</i>	<i>Limicola falcinellus</i>
<i>Parus cinctus</i>	<i>Tringa glareola</i>
<i>Lanius excubitor</i>	* <i>T. erythropus</i>
<i>Bombycilla garrulus</i>	<i>T. nebularia</i>
<i>Turdus musicus</i>	* <i>Charadrius hiaticula</i>
* <i>T. torquatus</i>	* <i>Ch. morinellus</i>
* <i>Luscinia svecica</i>	* <i>Ch. apricarius</i>
<i>Cinclus cinclus</i>	* <i>Sterna paradisaea</i>
<i>Asio flammeus</i>	<i>Stercorarius longicaudus</i>
* <i>Falco rusticolus</i>	* <i>Lagopus lagopus</i>
* <i>F. columbarius</i>	* <i>L. mutus</i>
* <i>Aquila chrysaetos</i>	

Ainoastaan Enontekiön Lapissa tapasin seuraavat kaksi lajia:

Anthus cervinus

Calidris maritima

V. 1938 puuttuivat näiden kahden lajin lisäksi pulmunen, sepelrastas, kotka, lapasotka, jänkäsirriäinen ja keräkurmitsa.

Toisaalta tavattiin ainoastaan v. 1938 seuraavat pohjoisina pidettävät lajit:

<i>Picoides tridactylus</i>	<i>Anas acuta</i>
<i>Surnia ulula</i>	<i>Melanitta nigra</i>
<i>Strix nebulosa</i>	<i>Mergus albellus</i>
<i>Circus cyaneus</i>	<i>Colymbus stellatus</i>
<i>Anser erythropus</i>	<i>Limosa lapponica</i>
<i>A. jabalis</i>	<i>Lymnocyptes minimus</i>

Enontekiön Lapissa tavattujen lajien yleisyysjärjestystä on em. syistä vaikea arvioida, kun taas Inarin Lapissa tekemiäni laskelmien mukaan urpiainen ja niitykirvinen näyttävät olevan yleisimmät. Näitä seuraavat järripeippo, punakylkirastas, sinirinta ja lapinsirkku. Urpiainen on yleisimmillään regio subalpinassa niitykirvisen dominanssin taas ollessa suurimmillaan regio subalpinan ja alpinan rajamailla.

Muutamat tämän ryhmän lajit ovat tyypillisiä Lapin havumetsävyöhykkeen lajeja, jotka esiintyvät tutkitulla alueella, ainakin sen pohjoisosassa, niukalti. Tällaisia ovat mm. kuukkeli, lapintiaainen, isolepinkäinen ja tilhi

sekä useat vain v. 1938 tapaamistani lajeista: pohjantikka, hiiripöllö, lapinpöllö, sinisuohaukka, metsähänhi, jousisorsa, mustalintu ja uivelo.

Lisäksi tähän ryhmään kuuluu tyypillisiä tunturilajeja, joiden ainoana esiintymisalueena on regio alpina. Tällaisia ovat pulmunen, lapinkuru, keräkurmitsa, kapustarinta, tunturikihu ja kiiruna.¹ Ainakin osa näistä näytti olevan — mikäli niukasta havaintomäärästä voi tehdä päätelmiä — yleisiä juuri Enontekiön tunturimaastossa. Erityisesti voidaan panna merkille kolmen *Charadrius*-lajin (tylli mukaan luettuna) suhteellinen runsaus. Tyypillisiä regio alpina superiorin lajeja, jotka näyttävät viihtyvän kaikkein karuimmilla mailla usein yli 1000 metrin korkeudella m.p.y., ovat maassamme nyt ensimmäisen kerran pesivänä todettu merisirri, pulmunen ja kiiruna; myöskin lapinsirri, tylli ja lapintiira esiintyivät mitä karuimmilla biotoopeilla. Useat muut kahlaajalajit asustivat regio subalpinan suoalueilla; tällaisina mainittakoon etenkin vesipääsky, liro, musta- ja valkoviklo.

Eteläisiksi olen lukenut kuuluvaksi myös ne lajit, joiden runsauksessa tapahtuu huomattava vähentyminen siirryttäessä varsinaiseen koivuvyöhykkeeseen (raja tämän ryhmän ja yli koko maan levinneiden välillä on kuitenkin liukuva). Enontekiön Lapista tämän ryhmän lajit puuttuivat kokonaan, Inarin Lapissa niitä tavattiin v. 1954 kaikkiaan 14. Kaikki olivat tutkimallamme alueella harvinaisia usean näyttäytyessä koko aikana vain kerran. — V. 1954 tavattiin Inarin Lapissa seuraavat eteläiset lajit:

<i>Loxia curvirostra</i>	<i>Muscicapa hypoleuca</i>
<i>Fringilla coelebs</i>	<i>Sylvia borin</i>
<i>Emberiza citrinella</i>	<i>Apus apus</i>
<i>Passer domesticus</i>	<i>Dendrocopos major</i>
<i>Anthus trivialis</i>	<i>Dryocopus martius</i>
<i>Parus major</i>	<i>Accipiter gentilis</i>
<i>P. atricapillus</i>	<i>Vanellus vanellus</i>

V. 1938 puuttuivat näistä lehtokerttu, tervapääsky, käpytikka, kanauhaukka ja töyhtöhyppä. Peippo, tali- ja hömötiainen sekä palokärki tavattiin Ivalossa, mutta ei pohjoisempana.

Ainoastaan v. 1938 tavattiin seuraavat eteläiset lajit:

<i>Sturnus vulgaris</i>	<i>Turdus ericetorum</i>
<i>Alauda arvensis</i>	<i>Anas platyrhynchos</i>
<i>Muscicapa striata</i>	<i>Grus grus</i>

¹ Näillä on kuitenkin erilaisia vaatimuksia biotooppiin nähden esim. kapustarinnan esiintyessä regio subalpinassakin.

Vertailuna mainittakoon, että GRANIT (1938) tapasi Inarin Viibusuoddarakin alueella myös seuraavat eteläiset lajit:

Pyrrhula pyrrhula
Certhia familiaris

*Turdus viscivorus*¹
Tetrastes bonasia

Eräät tämän ryhmän lajeista ovat enemmän tai vähemmän kulttuurista riippuvaisia näyttäytyen yleensä vain suurissa asutuskeskuksissa. Niinpä v. 1954 näin talitiaisen ja tervapääskyn vain Inarin kk:ssä, keltasirkun ja varpuksen lisäksi myös Karigasniemessä. V. 1938 tavatuista lajeista ovat kottarainen (vain Ivalossa) ja kiuru (Enontekiön Peltovuomassa) selviä kulttuurinsuosijoita.

Erityisesti on merkillepantava, että Kevojokilaakso, joka on tunnettu omalaatuisesta kasvillisuudestaan (MIKOLA 1949, KALLIO 1954), muodostaa eteläiselle lintulajistolle eräänlaisen keitaan. Ainoastaan siellä tavattiin v. 1954 hömötiainen, kirjosiippo ja lehtokerttu. V. 1938 tapasin siellä harmaasiepon ja laulurastaan (ainakin 3 paria). Yllättävin muista havainnoista oli töyhötöhyyppäin löytyminen keskikesällä Ailigaksen läheltä tietävästi pohjoisimmalta löytöpaikaltaan (vrt. KALELA 1950).

Eteläisen lintuaineksen leviäminen Lappiin, mihin monessa yhteydessä on kiinnitetty huomiota (ks. esim. LEHTONEN 1945) näkyy selvästi verrattaessa vuoden 1938 ja 1954 havainnoita toisiinsa. Tämän lintuaineksen suhteellinen runsaus tulee vielä selvemmäksi, kun ottaa huomioon oleskeluaikojen erilaisen pituuden mainittuina vuosina. Vertaile NORDLINGIN (1898) 1890-luvulla tekemiin havaintoihin osoittaa samaa suuntausta, esim. peippoa, keltasirkkua, varpusta ja talitiaista koskevat havainnot ovat varsin niukkoja.

Lajiluettelo.

Seuraava luettelo käsittää kaikki vuosina 1954 ja 1938 Inarin ja Enontekiön Lapissa em. retkillä tavatut lajit. Kunkin lajin kohdalla on ensin esitetty v. 1954 Inarin Lapin havainnot (InL. -54), sitten v. 1938 havainnot (InL. -38)² ja lopuksi v. 1954 havainnot Enontekiön Lapista (EnL.).

Vuoden 1954 retkikunnan lintulöytöihin liitetyt nimikirjaimet tarkoittavat seuraavia havainnontekijöitä: ERKKI EURANTO (E.E.), PAAVO KALLIO (P.K.), TAUNO KALSKE (T.K.), REIMA KAREILA (R.K.), HANNU LAINE (H.L.), UNTO LAINE (U.L.), KAI SUORMALA (K.S.), NILS SÖDERMAN (N.S.), TORSTEN SILVOLA (T.S.) ja YRJÖ SUONPERÄ (Y.S.).

Corvus corax L. — InL. -54: Näyttäytyi muutaman kerran sekä menomatalla että leirimme luona Pasijärvellä ja oli alueen yleisin varislintu (havumetsävyö-

¹ Vain läheisellä Maarestatunturilla.

² Lyhyt eteläisin osa reittiä v. 1938, mikä kuuluu jo Enontekiön pitäjään, on esitetty Inarin Lapin havaintojen yhteydessä.

hykkeessä kuukkelin ohella). Suurin parvi, 8 yks., näkyi 14. VII Ruottirin hui-pulla (N.S.). — InL. -38: Olen merkinnyt lajin 7:ssä kohdin reittimme varrella. 9. VI löytyi Kevojoen Linkkapahtan kalliojyrkänteeltä pesä, jossa oli 3 melkein lentokyk. poikasta. — EnL.: Vain yksi havainto (Kahperusvaaralla 24. VII 1 yks.).

Corvus corone L. — InL. -54: Vähälukuisena asutuskeskuksissa: Inarin kk:ssä 10. VII 1 yks., Karigasniemessä mm. 19. VII 2 yks. — InL. -38: Tapasimme varik-sia Inarin kk:ssä, Kaamasessa, Utsjoen Mieraslombolossa, Luomusjoella keskellä erämaaseutua 13. VI 1 yks., Inarinjoen varrella etenkin Angelissa (muutama yks. 17—18. VI) sekä Enontekiön Peltovuomassa.

Pica pica (L.) — InL. -54: Inarin- ja Tenojoen laakson kylissä ainakin Karigasniemessä sekä siitä 8 km N 1 pari. Mainittakoon, että harakka pesi yleisesti Pohjois-Norjan kylissä Jäämeren rannalla. Useimmat pesät sijaitsivat kekomaisesti asetetuissa puupinoissa. — InL. -38: Ivalossa löytyi 2. VI kaksi pesää sekä Utsjoen Mieraslombolossa erään lappalaistalon luota 7. VI pesä 8 poikasta. Oli pesinyt n. 15 vuotta näillä seuduin. Seuraavan kerran näimme harakan vasta Peltovuomassa 23. VI. NORDLING (1898) pitää harakkaa Inarin pitäjässä hyvin harvinaisena mainiten vain yhden pesälöydön.

Cractes infaustus (L.) — InL. -54: 10. VII nähtiin Ivalossa lentopoikue. Ilmestyi muutaman kerran Pasijärven leirimme lähimaastoon, siis varsinaisen havumetsä-alueen ulkopuolelle. — InL. -38: Inarin Kaamasessa 3 ja 4. VI. Utsjoen Puksalskaidilla 8. VI sekä pari kertaa Kevojoen varrella (mm. 9. VI 3 yks.). Reittimme eteläosassa näimme pari lentopoikuetta. Myöskin NUORTEVALLA (1947) ja HELENIUKSELLA (1948) on eräitä havainnot koivuvyöhykkeestä.

Sturnus vulgaris L. — InL. -38: Ivalossa löysimme 2. VI kuusen kolosta pesän, jossa oli 4 poikasta. Oli paikkakuntalaisten antamien tietojen mukaan ainoa pari seudulla.

Carduelis flammea (L.) — InL. -54: Mm. pesälöytöjen niukkuudesta päätellen urpiainen ei v. 1954 ollut erityisen runsaslukuinen, vaikka kuuluikin yleisimpiin varpuslintuihin. Regio subalpinassa se havaintojeni perusteella näytti olevan niittykirivistä vähälukuisempi paitsi jokilaaksoissa, joissa se kilpaili yleisyydessä järripeipon ja punakylkirastaan kanssa, mutta oli uunilintua vähälukuisempi. Myöhäinen ajankohta haittasi jossakin määrin pariluvun arvioimista, joten on mahdollista, että aikaisemmin suoritettu havaintojenteko olisi antanut toisenlaisen kuvan mainittujen lajien keskinäisestä runsaussuhteesta. — InL. -38: Selvästi runsaampi kuin v. 1954 ollen epäilemättä uunilinnun ohella yleisin lintulaji reittillämme. Kaikkiaan löytyi 31 munallista ja 27 poikaspesää. Kaikkein runsaimmin niitä löytyi Luomusjoen varrelta. — EnL.: Kilpisjärven maastossa laji tuntui yhtä lukuisalta kuin Ailigaksen seudulla, mutta Haltialle päin mentäessä se jatkuvasti harvinaistui, enkä tavannut sitä enää parikymmentä km Haltiasta etelään.

Carduelis hornemanni (Holb.) — InL. -54: Pesälöytöjen niukkuuden takia oli hyvin vaikea saada selville tämän ja edellisen lajin välistä runsaussuhdetta. Pasijärven leirimme luona oleskeli 1 yks. käyden silloin tällöin ruokailemassa maantiellä. Lisäksi näin varmuudella yhden yks. Luomusjärvellä ja yhden Karigasjoella. — InL. 138: Tapasin tätä lajia useissa kohdin Inarin Säytsjärveltä aina Enontekiön rajalle (Rajajoelle) saakka. Pesälöytöjä teimme kaikkiaan 15, joten näiden mukaan lajien välinen suhde olisi 3:1 urpiaisen hyväksi. Eniten löytyi tämän-

kin lajin pesiä Luomusjärven varrelta (13. VI 5 pesää) (ks. lähemmin pesälöydöistä TENOVUO 1954).

Pinicola enucleator (L.) — InL. -54: Harvalukuinen suosien jokilaaksoja, joissa kasvoi mäntyäkin, mutta pesi todennäköisesti myös koivuvyöhykkeessä. 18. VII ♂ Ailigaksen juurella (P.K.), samana päivänä löytyi Karigasniemessä pesä 3 munaa (E.E.). — InL. -38: Kevojoella n. 3 paria 11. VI ja Luomusjoella 13. VI pesä 1 muna. Siitä etelään laji alkoi yleistyä, ja mm. Utsjoen Vuodusjoen varrelta löysimme 14. VI kaksi munallista pesää. Koko reittimme yhteenlaskettu parimäärä nousee 15 pariin. — EnL.: Saanan rinteeltä Siilastuvan luota löytyi pesä, jossa 26. VII oli 2 munaa ja 2 vasta kuor. poikasta. KURKISALON (1947) mukaan tavio-kuurna puuttuu koivuvyöhykkeestä.

Loxia curvirostra L. — InL. -54: Ivalossa 10. VII 1 yks. 14. VII kuului Kevojoen latvoilla ääntelyä (on mahdollista, että kyseessä oli isokäpylintu). — InL. -38: Inarinjoen Ranttilassa näkyi 16. VI parvi, jossa oli n. 10 yks. Enontekiön Käkkäläjoella kuului 22. VI äänt.

Fringilla coelebs L. — InL. -54: Menomatalla kuului 10. VII Inarin Muddusjärven luona laulua ja 17. VII nähtiin ♂ yllättäen Karigasniemessä saakka (H.L.), mistä saakka myös HILDÉN & KOSKIMIES (1953) sekä LINKOLA & PUTKONEN (1953) mainitsevat lajin. Kevojoen kanjonissa 16. VII 1 yks. (T.S.)¹⁾ InL. -38: Pohjoisina Ivalossa.

Fringilla montifringilla L. — InL. -54: Yleisyydestä ks. urpiainen. Pesimisen ajankohta oli ilmeisen epädullinen lajin runsauden määrittelylle ja koiraan ääntelyä kuului harvoin. 11. VII Pasijärven leirin luona pesä, josta poikaset lähtivät lentoon, 12. VII pesä 8 munaa samoilta paikoin (Y.S.). Ainakin tänä aikana näyttää lajin runsaus tutkimallani alueella jäävän viidennelle tilalle varpuslintujen joukossa uunilinnun, niittykirvisen, urpiaisen ja todennäköisesti myös punakylkirastaan jälkeen.²⁾ — InL. -38: Yleisimpiä lajeja reittimme varrella kilpailen runsaudessa uunilinnun ja urpiaisen kanssa (huom. reitti kulki yleensä jokilaaksoja pitkin, jossa järripeppo on yleisimmillään). Rakensi pesää kesäkuun ensimmäisellä viikolla, ensimmäiset munalliset pesät löytyivät 2. VI (Ivalo) ja 6. VI, molemmissa 1 muna. Kaikkiaan löytyi 23 munallista pesää, niistä oli 7:ssä suurin munamäärä 7. — EnL.: Ei yhtään havaintoa. Laji lieneekin Kilpisjärven tienoilla suhteellisen harvinainen (SUOMALAINEN 1912).

Emberiza citrinella L. — InL. -54: Esiintyminen varikseen verrattavissa: 10. VII näkyi Inarin kks:ssä ♂, samoin Karigasniemessä sekä 10. VII että 17. VII (arvatenkin 2 paria). — InL. -38: 4. VI kuulumme vielä Inarin Kaamasessa saakka 4—5 laulavaa ♂♂ ja pohjoisina Utsjoen Leppälässä (8. VI 1 yks.)³⁾ Seuraava tapauspaikka oli vasta Inarinjoen Ranttila (16. VI 2 ♂♂). Angelissa ja Peltovuo-
massa olen jo merkinnyt lajin »yleiseksi».

¹⁾ Kevojoen kanjonin havaintojen kohdalle olen lyhyiden vuoksi merkinnyt T.S., jolta olen saanut useimmat havainnot. Mukana olivat lisäksi P.K., U.L. ja Leo Lindgren.

²⁾ MERIKALLION (1951) 20 havaintopisteessä, jotka keskimäärin olivat etelämpää, muodostui viiden yleisimmän lajin järjestyksessä seuraavaksi: uunilintu, punakylkirastas, järripeppo, urpiainen ja lapintiaainen.

³⁾ NUORTEVA (1947) mainitsee lajin Utsjokisuusta saakka.

Emberiza schoeniclus (L.) — InL. -54: Odotettua vähälukuisempi ja selvästi esim. lapinsirkkua niukempi tutkitulla alueella. Yhteensä laskin vain 8 paria. — InL. -38: Sen sijaan tuntui laji v. 1938 varsin yleiseltä ja epäilemättä se olikin eräs pajukkoisten jokivarsien leimaa-antavimmista lajeista. Mm. Kevojoella löysin 9. VI kaksi pesää, molemmissa 6 munaa. NORDLING (1898) pitää lajia ehkä yleisimpänä kaikista Inarin pitäjän varpuslinnuista!

Calcarius lapponicus (L.) — InL. -54: Suosi tunturisoita, joissa vaivaiskoivu ja matalat pajulajit vallitsivat. Tällaista mättäistä suomaastoa oli laajalti Tsoakatenjärvien läheisyydessä Karigasjoen latvoilla, siellä laskinkin 18. VII 11 paria. Muualla vähälukuisempi (yht. 8 paria). — InL. -38: Nytkin eräs regio subalpinan ylempien osien yleisimpiä lajeja, joka ei sopivilla paikoilla näyttänyt vähentymisen merkkejä edes reitin eteläosissa. 8. VI löytyi Utsjoen Paltojärvillä ensimmäinen pesä (4 munaa). — EnL.: Tapasin yht. 3 paria. MUNSTERHELM (1911) pitää lajia Könkämäen runsaslukuisimpana varpuslintuna. SUOMALAINEN (1912) ei mainitse sitä enää Kilpis- eikä Koltajärvistä pohjoiseen.

Plectrophenax nivalis (L.) — InL. -54: Verraten yleinen louhikkoisilla tuntu-reilla (vrt. GRANITIN 1938 havaintoihin Viibustuodarakilta, jossa laji oli huomattavan yleinen). Ailigaksen tunturiryhmässä tapasin 11. VII 4 paria, joista yhdellä lentopoikaset; Ruottirilla 14. VII 2 paria. — InL. -38: En tavannut reitin tunturimaastoissakaan pulmusta! — EnL.: Guonjarvaarrilla laskin 25. VII 4—5 paria.

Passer domesticus (L.) — InL. -54: Inarin kk:ssä 10. VII muutama pari. Samoin 10. VII Karigasniemessä muutama yks. — InL. -38: Vain Ivalossa, Inarin kk:ssä ja Peltovuomassa.

Alauda arvensis L. — InL. -38: 23. VI laulava ♂ Enontekiön Peltovuomassa.

Eremophila alpestris (L.) — InL. -54: Selvästi pulmusta vähälukuisempi, sillä lajia tavattiin vain Ailigaksella (11. VII 2 yks.). — InL. -38: Tavattiin Kevojoella 12. VI, Vudnusjoella 14. VI (pesä 4 munaa), Shietsamtunturilla (4—5 yks.) ja Enontekiön Peltovadalla 20. VI (pesä 5 poikasta). — EnL.: Vain yksi löytö: 24. VII Kahperusvaaralla 1 yks.

Anthus trivialis (L.) — InL. -54: Menomatkan viimeinen havainto on Ivalosta, 6 km kylästä N, jossa 10. VII 2 laulavaa ♂♂. — InL. -38: Yllättävän monta havaintoa reitin pohjoisosissakin: Leppälässä 8. VI sekä useissa kohdin Kevojokilaaksoa 10. ja 11. VI (parimäärä merkitsemättä). Seuraava havaintopaikka oli Inarinjoen varrella (16. VI 1 yks.).

Anthus pratensis (L.) — InL. -54: Yleisimmillään regio subalpinan ylemmissä osissa, jossa se oli ehdoton valtalaji (samansuuntaisia havainnot on SUOMALAINEN 1912 ja GRANITILLA; jälkimmäisen havaintojen mukaan niittykirvisiä oli regio subalpinassa 37 % koko lajistosta eli yli kaksi kertaa enemmän kuin uunilintuakin). Regio alpinassa laji kilpaili yleisyydessä kivitaskun kanssa. Ailigaksella laskin 11. VII molempia yhtä monta paria, Ruottirilla 14. VII kivitaskua yhden parin enemmän. Regio subalpinan alemmissä osissa laji jäi uunilinnun, urpaisen ja todennäköisesti myös punakylkirastaan ja järripepon jälkeen lukuisuudessa. Kierrellessäni 18. VII Tsoakatenjärvien ympärillä olevalla suolla laskin siellä kaikkiaan 17 paria. — InL. -38: Samantapaisia huomioita lajin yleisyydestä tein v. 1938. — EnL.: Haltian maastossa regio alpina inferiorissa niittykirvinen oli ylivoimaisesti dominoivin lintulaji, niinpä laskin Haltian ja Pihtus-

järven välillä (sumussa ja sateessa) kaikkiaan 31 paria. Guonjarvaarrilla taas laji tuntui kivitaskua jonkin verran harvinaisemmalta, etenkin maaston karuimmissa osissa. Kilpisjärven ympäristössä näyttökirvinen oli urpiaisen ohella yleisin lintulaji.

Anthus cervinus (Pall.) — EnL.: Harvinainen, sillä löysin lajin innokkaista etsiskelystäni huolimatta Suomen puolelta vain kerran: 24. VII 2 yks. Tuoljihuhpuhtin maastossa lähellä Norjan rajaa matalaa pajukkoa kasvavassa regio alpina inferiorissa. SUOMALAINEN (1912) tapasi lajin vain Jehkatsilla (3—4. VII 2—3 ♂♂), KURKISALO (1947) ei mainitse lajia pesivänä Enontekiöltä.

Motacilla flava thunbergi Billb. — InL. -54: Laskelmieni mukaan yleisyydeltään noin kuudes laji edellä lueteltujen yleisimpien jälkeen (ks. järripeippo). Runsaimmillaan se oli jokivarsilla (esim. Luomusjoella) ja alemmassa regio subalpinassa, missä suoperäiset maat keskeyttivät tunturikoivikon. — InL. -38: Pitkin reittiämme ollen sen pohjoisosissa vähälukuisempi runsauden kasvaessa taas Peltovuomaa kohti. — EnL.: 26. VII 1 pari Kilpisjärven rannalla.

Motacilla alba L. — InL. -54: Jokien, purojen ja järvien rannoilla, mutta ei erikoisen yleisenä (tapasin koko alueella n. 7 paria). — InL. -38: Kuten edellä esiintyen yleisimpänä Angelin kohdalla Inarinjoen varrella. Kevojokilaaksossa 2—3 paria. — EnL.: Tästäkin lajista vain yksi havainto: 26. VII 2 yks. Kilpisjärven rannalla.

Parus major L. — InL. -54: Inarin kks:ssä 10. VII lentopoikue. (LINKOLA & PUTKONEN (1953) mainitsevat lajin Karigasniemestä saakka). — InL. -38: Pohjoisinnä Ivalossa.

Parus cinctus Bodd. — InL. -54: Esiintyi koivuvyöhykkeessäkin, mutta verraten harvalukuisena (2 paria Luomusjoen varrella, 3 paria Karigasjoella, jossa jo mäntyjä sekä 1 yks. Pasijärven leirin luona). Oli selvästi yleisempi siellä, missä mäntyä esiintyi kuten esim. Inarinjoen varrella. — InL. -38: Niukasti kaikkialla: 4. VI Kaamasessa, 9. VI Kevojoella 2 paria sekä pesä 5 poikasta ja 2 munaa, 16. VI pari yks. Inarinjoen varrella.

Parus atricapillus L. — InL. -54: 16. VII tavattiin 1 yks. Kevojokilaaksoson koivikossa (T. S.). — InL. -38: Pohjoisinnä Ivalossa.

Lanius excubitor L. — InL. -54: Kaksi löytöä: Pasijoen latvoilla 15. VII 1 yks. pyydystyspuuhissa ja 16. VII Leammashjoella 1 pari (R.K.). — InL. -38: Samoin vain kaksi löytöä, molemmat omituista kyllä varsinaisen havumetsärajan pohjoispuolelta (10. VI Kevojoella 1 yks., 13. VI Luomusjoella 3—4 yks., luultavasti lentopoikue).

Bombycilla garrulus (L.) — InL. -54: Vain havumetsäalueella: 10. VII Ivalossa 1 yks. ja 1 yks. Ivalo—Inarin maantien varrella. — InL. -38: Yksi yllättävän pohjoinen löytö, Utsjoen Mieraslombolossa 7. VI.

Muscicapa striata (Pall.) — InL. -38: Muutamia havaintoja: Inarissa 3. VI, Kevojoella 11. VI 1 yks., Kuodeveäijjoella 15. VI 1 yks. ja Inarinjoen varrella 16. VI 1 yks.

Muscicapa hypoleuca (Pall.) — InL. -54: Tavattiin 16. VII Kevojokilaaksossa (T.S.). — InL. -38: Samoin yksinomaan Kevojoella, jossa Linkkapahdan luona 8. VI. (NUORTEVA 1947 tapasi kirjosisiepon Utsjokisuussa saakka).

Phylloscopus trochilus (L.) — InL. -54: Oli epäilemättä alemmassa regio subalpinassa runsaslukuisin lintulaji - etenkin jokilaaksoissa. Regio subalpinan ylemmis-

sä osissa niittykirvinen voitti sen yleisyydessä. Laulu jatkui innokkaana vielä heinäkuun jälkipuoliskolla ja näytti olevan voimakkaimmillaan klo 1—2 yöllä. — InL. -38: Yleinen koko reittimme varrella. Ensimmäinen munallinen pesä löytyi 12. VI Kevojoelta (yht. löytyi 8 munallista pesää). Inarin Rajajoella tavattiin 20. VI puolialbino koiras, jonka pääväri oli kellertävä, siivissä oli myös valkeita sulkia. — EnL.: Kuului vain kerran laulua (26. VII Kilpisjärvellä).

Acrocephalus schoenobaenus (L.) — InL. -54: Kevojokilaaksossa kuultiin laulua 16. VII (T. S.). Mainittakoon, että NORDLING (1898) pitää lajin Inarin pitäjässä jokseenkin yleisenä (»mindre allmän»).

Sylvia borin (Bodd.) — InL.: -54: laulava ♂ tavattiin 16. VII Kevojokilaaksossa (T.S.).

Turdus pilaris L. — InL. -54: Harvinainen: Inarin kk:ssä 10. VII 1 + 1 yks. ja Ailigaksen juurella 11. VII 1 yks. (Y.S.). Kevojoella löydettiin 16. VII munallinen pesä (T.S.). Vuosittaiset ja ehkä alueellisetkin vaihtelut lienevät suuria, sillä eräiden lähteiden mukaan räkättirastas kuuluu Tunturi-Lapin yleisimpiin lintuihin (NORDLING 1898, LEHTONEN-RAITASUO 1954), toiset taas pitävät sitä selvästi punakylkirastasta harvinaisempana (MUNSTERHJELM 1911, KURKISALO 1947). — InL. -38: Tasaisesti, mutta melko harvalukuisena (yht. n. 11 paria). 4. VI löysimme Kaamasesta pesän 3 munaa sekä Shietsamtunturilta 18. VI pesän 5 poikasta. — EnL.: 26. VII 1 yks. Kilpisjärvellä.

Turdus ericetorum Turton — InL. -38: Useita löytöjä yllättäen varsinaisen havumetsävyöhykkeen ulkopuolelta. Matkalla Inarista Leppälään esiintyi laji Vuontisjärvellä, Kaamasessa, Syysjärvellä ja Mieraslombolossa. Kevojoen varrella tavattiin 3 laulavaa ♂ ♂ ja 11. VI löytyi pesä 3 munaa. Seuraavat löydöt olivat Inarin Kuodeveäijoelta, jonka jälkeen laji alkoi vähitellen yleistyä. NORDLING (1898) mainitsee lajin vain Maanselän pohjoisrinteen kuusimetsistä.

Turdus musicus L. — InL. -54: Yleisyydestä ks. urpiainen, järripeippo ja niittykirvinen. 16. VII laskin matkalla Pasijärvi—Karigasjoki—Luomusjoki (maantielle saakka) 21 paria eli enemmän kuin mitäään muuta lajia uunilintua lukuunottamatta. Yleisimmillään lintu olikin jokilaaksoissa. Laulua kuului enää vain vähän heinäkuun puolivälin jälkeen. InL. -38: Eräs yleisimpiä lajeja. 39 pesää löytyi, ensimmäinen 5. VI Inarin Säytsjärvellä (6 munaa) ja ensimmäinen poikaspesä (5 poikasta) 14. VI Utsjoen Vudnusjoella. — EnL.: En tavannut, vaikka laji on ainakin pitäjän muissa osissa lukuisa (vrt. MUNSTERHJELM 1911, KURKISALO 1947).

Turdus torquatus L. — InL. -54: Kevojokilaakson jyrkässä kanjonissa nähtiin 16. VII 1 yks. (P.K. ja U.L.). — EnL.: K. SUORMALA löysi Saanan W-rinteeltä juuri koivu- ja vyöhykkeen rajalta kalliopengermältä pesän, jossa 26. VII oli 3 pientä untuva-poikasta. Jo SUOMALAINEN (1912) mainitsee lajin pesivänä juuri Saanan rinteeltä ja laji on myöhemmin ainakin v. 1946 pesinyt samoilla paikoilla, joskin Inarin pesimäpaikka lienee tunnetumpi (KALELA 1947, KALLIO 1947).

Oenanthe oenanthe (L.) — InL. -54: Regio alpinassa niittykirvisen veroinen lukumäärässä (ks. tätä), mutta jo regio subalpinassa paljon vähälukuisempi. — InL. -38: Verraten vähän havaintoja, mikä johtunee pääasiassa siitä, että reitti seurasi jokilaaksoja, joissa kivitaskua on vähän. — EnL.: Eräillä tuntureilla (mm. Guonjarvaarrilla) yleisin lintulaji jääden kuitenkin useimmilla seuduilla niittykirvisen jälkeen lukuisuudessa.

Phoenicurus phoenicurus (L.) — InL. -54: Esiintyi pääasiassa regio subalpinan alemmissa osissa, missä se oli varpuslinnuista n. 8:s (mm. selvästi pohjan keltävästäräkkiä vähälukuisempi). — InL. -38: Melko yleinen myöskin reitin pohjois-
osissa ja merkintöjeni mukaan noin 5:s varpuslinnuista. Seitsemän munallista pesää löytyi, niistä ensimmäinen Kaamasessa 4. VI (3 munaa).

Luscinia svecica (L.) — InL. -54: Lajin lukumäärää oli pesimisen vaiheen ta-
kia (vasta pesästä lähteneet poikaset) vaikea saada selville ja lauluakin kuultiin
enää vain pari kertaa. Laji oli yleisimmillään pajukkoa kasvavilla jokivarsilla.
Sain sen vaikutelman, että sinirinta oli leppälintua runsaslukuisempi. 14. VII löy-
tyi leirimme luota pesä 5 munaa (K.S.). — InL. -38: Samantapaisia havainnot ja
esiintymisestä ja yleisyydestä, mikä oli melko tasaista kautta alueen. 19. VI löy-
tyi Shietsamtunturilta pesä, jossa oli 5 munaa. — EnL.: Kilpisjärven lähellä tapa-
sin parissa kohden lentopoikasen.

Cinclus cinclus (L.) — InL. -54: Pasijoen suupuolen tienoilla oleskeli ainakin
1 pari. Yksi lintu nähtiin Kevojoen latvoilla (mm. 13. VII). — InL. -38: Vain
parissa kohden: Kevojoen varrella todennäk. 2 paria, Inarin Vuobmaveäjoella
16. VI 1 yks.

Delichon urbica (L.) — InL. -54: Inarin kk:ssä 10. VII 2 yks., erään Kevojoen
savannon yllä 16. VII 3 yks. (T.S.). — InL. -38: Tavattiin Inarin Kaamasessa saaka
sekä erämaapesijänä kahdella kalliojyrkänteellä Kevojoen kanjonissa (8. ja
10. VI), molemmissa yhdyskunnissa arviolta viitisen paria. Seuraavat havaittiin
Inarinjoen varrella mm. Ranttilan talossa. — EnL.: Siilastuvan luona n. 10 paria
sekä hotellirakennuksissa ehkä n. 5 paria.

Riparia riparia (L.) — InL. -54: Yleinen Inarin kk:ssä sekä Inarinjoen varrella
Karigasniemessä, jossa oli jokitörmässä useita kymmeniä pareja käsittävä yhdys-
kunta. — InL. -38: Vain Inarissa ja Peltovuomassa. — EnL.: Kilpisjärvellä maan-
tien laidassa n. 5 parin yhdyskunta.

Apus apus (L.) — InL. -54: Havumetsäalueella 10. VII Ivalossa ääntelyä ja Ina-
rin kk:ssä 2 yks. Kevojoen kanjonin yllä nähtiin 16. VII 1 yks. (T. S.).

Dendrocopos major (L.) — InL. -54: Ivalossa näkyi 10. VII 1 yks. 6 km kylästä
N erään puron varrella.

Dendrocopos minor (L.) — InL. -54: 18. VII tapasimme tyypillisessä tunturikoiv-
vikossa Utsjoella lähellä Fermilasjärveä silmiinpistävän vaalean pikkutikkanaa-
raan (*D. minor kamtschatkensis*)?, vrt. VOIPIO (1951). NORDLING (1898) pitää
lajia Inarissa »yleisenä».

Picoides tridactylus (L.) — InL. -38: Kaamasessa näkyi 4. VI useita yks., Kevo-
joella 10. VI 1 yks., Inarinjoella 15. VI samoin sekä vielä Angelissa 17. VI ja Kat-
sattasjoella 18. VI.

Dryocopus martius (L.) — InL. -54: Tästäkin tikkalajista tehtiin pohjoinen
löytö: Inarin Ukonjärven tienoilla näkyi autostamme 10. VII 1 yks. — InL. -38:
Pohjoisin löytöpaikka Ivalosta pari km S (2. VI).

Cuculus canorus L. — InL. -54: Tutkimallamme alueella asusti ehkä 2–3 ♂♂.
Kukuntaa kuului vielä poislähtiessämme 18. VII. — InL. -38: Pitkin reittiämme
myös sen pohjoisimmissa osissa. Kevojokilaaksossa asusti kymmenkunta paria (li-
kimääräinen arvio).

Surnia ulula (L.) — InL. -38: 15. VI tapasimme havumetsäalueella Inarinjoen
varrella hätäilevän parin.

Asio flammeus (Pont.) — InL. -54: 11. VII nähtiin 1 yks. Ailigaksen juurella (U. L.). 18. VII tapasimme eräällä suolla Kaamapalvaarasta S hätäilevän parin ja löysimme yhden vasta pesästä lähteneen vielä lentokyvyyttömän poikasen. — InL. -38: 13. VI näimme Luomusjoella yhden yks. sekä 20. VI samoin Inarin Raja-joella. On epäilemättä ainakin normaalivuosina Inarin Lapin yleisin pöllölaji (vrt. NORDLING 1898).

Strix nebulosa Forst. — InL. -38: Tapasimme lapinpöllöjä useissa kohdin suoritettamassa soidinlentoaan korkealla ilmassa (v. 1938 oli sopulivuosi). Seuraavat löytöpaikat olen merkinnyt muistiin: Kaamanen, Säytsjärvi, Luomusjärvi, Luomusjoki, Vudnusjoki (pari yks.), Inarinjoki, Shietsamtunturi, Rajajoki, Pelto-vadda ja Käkkäläjoki — yht. n. 13 paria. Luettelosta huomaa, että löytöpaikat puuttuvat reitin pohjoisimmista osista.

Falco rusticolus L. — InL. -54: 16. VII nähtiin Kevojoen Linkkapahdalla epäilemättä tämän lajin hätäilevä yksilö (T. S.) — InL. -38: 8. VI pesi samalla pahnalla pari toisen yksilön hätäillessä voimakkaasti. 6. VI näimme matalalla lentävän linnun Petsikkotunturin rinteellä. — EnL.: On mahdollista, että Saanalla asusti tunturihaukka, mutta lajinmääritys jäi epävarmaksi (P.K. ym.). MUNSTER-HJELM (1911) ja SUOMALAINEN (1912) mainitsevat Saanan jyrkänteet lajin pesimäpaikkana.

Falco peregrinus Tunst. — InL. -54: 16. VII näin yhden linnun lentävän saalis kynsissään Karigasjoen yli N ja palaavan myöhemmin takaisin.

Falco columbarius L. — InL. -54: Nähtiin pari, kolme kertaa kiertevänä. — InL. -38: Siellä täällä pitkin reittiämme, yht. n. 10 paria. Kevojokilaaksossa asusti arviolta 3 paria. — EnL.: Saanan rinteellä oleskeli ampuhaukka lentopoikasineen (T. S.). On SUOMALAISEN (1912) ja KURKISALON (1947) mukaan »Käsi-varren» tavallisin haukkalaji.

Aquila chrysaetos (L.). — InL. -54: Ailigaksen E-puolella olevalla alueella tavattiin nuoria kotkia muutamana kerran: 12. VII lensi leirimme yli 1 yks. ja samana päivänä nähtiin Kaamapalvaaran yllä 2 yks., joita piekana ahdisteli. 13. VII kierteli 1 yks. Kätkikielaksen yllä lähellä Luomusjärveä. — EnL.: 27. VII lenteli 1 yks. Kilpisjärvestä NE Jehkatsin yllä (P. K.).

Buteo lagopus (Pont.) — InL. -54: Selvästi yleisin petolintu, tutkimallani alueella pesi arviolta 4 paria (v. 1954 ei ollut sopulivuosi, Inarin Lapissa ei näkynyt ainuttakaan). Eniten piekanoja oli sopivia pesimäpaikkoja tarjoavassa Kevojoen kanjonissa, jossa 15—16. VII tavattiin yht. 11 yks. (T. S.). — InL. -38: Varsin yleinen sopulivuonna 1938, jolloin löytyi kuusi pesää (munamäärät 4, 5, 5, 5, 6, 6) ja tavattiin kaikkiaan yli 40 paria. Kevojokilaaksoson parimäärä oli n. 13, niistä pesi Linkkapahdalla 3. — EnL.: Haltian ja Kilpisjärven välillä tavattiin arviolta 4 paria.

Circus cyaneus (L.) — InL. -38: 20. VI ♀ Inarin Rajajoella.

Accipiter gentilis (L.) — InL. -54: Karigasniemessä lensi 17. VII 1 yks. joen yli SE.

Pandion haliaetus (L.) — InL. -54: 11. VII nähtiin sääksi pari kertaa Ailigaksen lähimaastossa ja 16. VII 1 yks. Kevojoen yllä (T. S.). — InL. -38: Jokivarsilla: Kevojoella 2—3 paria ja pesä 3 munaa 10. VI; Inarinjoen varrella 2 paria ja pesä 3 munaa 15. VI.

Anser erythropus (L.) — InL. -38: 10. VI lensi 2 yks. Kevojokea alas.

Anser fabalis (Lath.) — InL. -54: Läntisimmän Tsoakkatenjärven rannalla oli pudonneista sulista ja ulostuksista päätellen hanhien oleskelupaikka (laji?). — InL. -38: Edellistä lajia huomattavasti yleisempi: 6. VI lensi 1 yks. W Petsikkotunturin yli, 8. VI 2 yks. Paltojärvien yli N. ja 2 yks. Kevojokea alas, 9. VI 2 yks. samoin, 14. VI nousi 3 yks. lentoon eräältä suolta Inarin Kolnajoella ja 20. VI kuului äänt. Enontekiön Peltovadassa.

Anas platyrhynchos L. — InL. -38: 2. VI näimme Ivalossa ♀ ja 8 untuvapoikasta sekä 3. VI Inarin kk:n luona parin sekä parven, jossa oli 9 ♂ ♂.

Anas crecca L. — InL. -54: Verraten vähälukuinen, mutta kuitenkin haapanan ja lapasotkan ohella yleisimpiä vesilintuja (tutkittujen järvien niukkuudesta johtuen on vesilintujen runsaussuhteita vaikea määritellä). Tutkitulla alueella lasikin n. 5 paria (niistä yksi poikue). — InL. -38: Ei erityisen yleinen esiintyen vain reitin eteläosissa, yht. ainakin 6 paria (ei tavattu Petsikon ja Vudnusjoen välisellä matkaosuudella).

Anas penelope L. — InL. -54: Muutamia havainnot etupäässä pienissä järvissä. Yleisyydessä lähinnä edellisen veroinen. Kaksi poikuetta tavattiin. — InL. -38: Tasaisesti pitkin matkaa ja selvästi tavea lukuisampana (alun toistakymmentä paria). On NORDLINGIN (1898) mukaan Inarin pitäjän yleisin vesilintulaji.

Anas acuta L. — InL. -38: Neljässä kohdin: Inarissa »useita» 3. VI, Kaamasessa 1 pari 4. VI, Säytsjärvellä ♂ 5. VI ja Inarin Rajajoella 2 yks. 20. VI.

Aythya fuligula (L.) — InL. -38: Verraten lukuisa, sillä kaiken kaikkiaan havaitsimme 15 paria reitillämme. Suurin määrä 4—5 paria nähtiin Luomusjärvellä.

Aythya marila (L.) — InL. -54: Vain tätä sotkalajia, joka näytti regio subalpinan vesissä olevan taveen ja haapanaan verrattava yleisyydessä. Kolmessa kohdin (Luomusjärven sekä kahdessa suolammassa) nähtiin ♀ poikasineen (5—6 kpl.) 12. VII — 16. VII.

Bucephala clangula (L.) — InL. -54: Vielä Inarinjärvellä yleinen väheten kuitenkin huomattavasti siirryttäessä koivuvyöhykkeeseen (pesäpaikkojen puuteko?). Siellä tehtiinkin vain 3 havaintoa: 13. VII lenteli 4 yks. Kevojoen latvoilla, 16. VII ♀ ja noin 7 poikasta erällä Kevoon liittyvällä lammella (T.S.) ja samana päivänä eräissä suolammassa Pasijärvestä S 2 isoa untuvapoikasta. — InL. -38: Nytkin vain niukasti koivuvyöhykkeessä (Utsjoen Mierasjärvellä ja Kevojoella), mutta etelämpänä Inarin Angelista alkaen melko lukuisana.

Clangula hyemalis (L.) — InL. -54: 10. VII lensi 3 todennäk. tämän lajin yks. Pasijärven leirimme yli. 18. VII pienessä lammassa Fermilaskaiden SW-päässä emo ja 4 pientä untuvapoikasta. — InL. -38: Vain yksi havainto: 8. VI ♂ pienessä lammassa Utsjoen Paltojärvien luona.

Melanitta nigra (L.) — InL. -38: Yksi pari sekä Paltojärvillä 8. VI että Inarinjoen varrella 16. VI. Käkäläjoella löytyi 22. VI suomättäältä pesä, jossa oli 7 munaa.

Melanitta fusca (L.) — InL. -54: Vain kaksi havaintoa: 11. VII lenteli 2 yks. Pasijärven yllä ja 18. VII 2 yks. uimassa keskimmaisella Tsoakkatenjärvellä. — InL. -38: Käkäläjoella ♂ 21. VI.

Mergus merganser L. — InL. -38: Neljässä kohdin: ♂ Inarin kk:ssä 3. VI, pari Mierasjärvellä 7. VI, ♂ Kevojoella 9. VI ja 2 yks. Luomusjärvellä 12. VI.

Mergus serrator L. — InL. -54: Todennäköisesti jokivarsien yleisin vesilintu (havainnot Luomus-, Kevo- ja Karigasjoella). Karigasjoessa 16. VII emo ja n.

6 poikasta. — InL. -38: Siellä täällä jokivarsilla, joskaan ei erityisen yleisenä (yhteensä kymmenkunta paria).

Mergus albellus L. — nL. -38: Inarinjärven Ukonjärvellä ♀ 2. VI.

Colymbus arcticus L. — InL. -54: Ainakin Pasi- ja Luomusjärvessä oleskeli pari. 16. VII nähtiin eräässä Kevojoen suvannossa emot poikasineen (T. S.). — InL. -38: Suurilla järvillä (mm. Mieras-, Palto- ja Luomusjärvessä) yht. n. 5 paria. — EnL.: Haltian S-puolella olevalla Pihtusjärvellä ainakin 1 pari.

Colymbus stellatus Pont. — InL. -38: 3. VI kuultiin äänt. Inarin kk:n lähellä.

Limosa lapponica (L.) — InL. -38: Lähellä Inarin pitäjän rajaa, Enontekiön Peltovaddalla tavattiin 20. VI kovasti hätäilevä pari.

Numenius phaeopus (L.) — InL. -54: Oli esiintymisessään keskittynyt Tsoakkatenjärvien ympärillä olevalle suoalueelle, jossa 18. VII arvioin niitä olevan n. 5 paria; koko muulla alueella näin yht. 3 paria. Nupirilla tavattiin 3 paria (K. S.). — InL. -38: Melko yleisenä pitkin matkaa etenkin regio alpinan alemmissa osissa. 6. VI löytyi pesä 4 munaa Utsjoen Mierasjärvellä.

Capella media (Lath.) — InL. -54: 18. VII ajoimme itäisimmän Tsoakkatenjärven lähellä olevalta suolta lentoon kolme eri kertaa taivaanvuohen näköisen linnun, joka käyttäytymisestä ja lentotavasta päätellen oli heinäkurppa.

Capella gallinago (L.) — InL. -54: 15. VII löysi H. KANGASPERKO Pasijärvestä W saraniityltä pesän, jossa oli 4 munaa. 18. VII Tsoakkatenjärvien suoalueella todennäk. 2 paria. — InL. -38: Eräs yleisimpiä kahlaajia reittimme varrella (varovastikin arvioiden n. 40 paria). Tavattiin reitin pohjoisessa käännekohdassa Paltojärvillä saakka, mutta oli täällä selvästi vähälukuisempi kuin havumetsä-alueella.

Lymnocyptes minimus (Brünn) — InL. -38: Soidinlentoa kuultiin kolmessa kohdin: 12. VI Luomusjärvellä, 18 ja 19. VI Shietsamtunturilla sekä 20. VI Peltovaddalla.

Phalaropus lobatus (L.) — InL. -54: Yllättävän runsaslukuinen: laskin ainakin 20 paria. Useimmat esiintyivät pienissä lammissa, mutta myös esim. Luomusjärvessä, Pasijärvestä (12. VII 4 yks.) ja Fermilasjärvessä (12. VII 6 yks.). — InL. -38: Huomattavasti vähemmän kuin v. 1954: Inarin Säytsjärvellä 5. VI 4 yks., Petsikossa 6. VI 2 yks. sekä Shietsamtunturilla 18. VI 1 yks. (on mahdollista, etteivät kaikki olleet vielä pesimäpaikoillaan).

Calidris temminckii (Leisl.) — InL. -54: Melko yleinen ollen esiintymisessään keskittynyt Luomusjärven rantamille (n. 5—6 paria) (vrt. HILDÉN—KOSKIMIES 1953). — InL. -38: Tapasimme lajia vain kerran: 5. VI Inarin Säytsjärvellä. Merkillepantavaa on, että NORDLING (1898) pitää lajia Inarin pitäjän yleisimpänä kahlaajana. — EnL.: Lapinsirri oli suhteellisesti yleisin »Käsivarren» karuilla mailla 700—1000 m m.p.y. Täällä laskin yht. n. 7 paria.

Calidris maritima (Brünn) — EnL. -54: Saapuessamme 23. VII aamulla Haltian S-rinteellä olevalle Pihtusjoen latvapurolle n. 920 m m.p.y. kiinnitti T. RÄSÄNEN huomiotani lintuun, jonka totesin merisirriksi. Se juoksenteli erään leveän, mutta miltei kokonaan kivien alla virtaavan tunturipuron luona. Linnun väri sulautui tähän maastoon erinomaisen hyvin. Käydessämme paikalla 8 tuntia myöhemmin löysimme jälleen sirrin sekä 3 pientä untuvapoikasta. 25. VII löysi tri P. KALLIO jälleen merisirrin 3 untuvapoikasineen, tällä kertaa Kahperusvaaran ja Guonjarvaarrin välillä olevassa purolaaksossa n. 900 m m.p.y. Löytöpaikalle

tyypillisiä kasveja olivat *Salix herbacea* ja *Carex rigida*. Samana päivänä tapasin vielä yhden kesyn merisirrin, jolla epäilemättä oli poikaset lähettyvillä, Guonjarvaarrin ja Tuoljihuhpuhtin välimaastossa myös n. 900 m m.p.y. Tämäkin lintu oleskeli puronotkelmassa, jossa näkyvimvät kasvit olivat *Juncus trifidus*, *Casiope tetragona* ja *Phyllodoce coerulea*. — Näiden kolmen löydön perusteella voidaan siis todeta, että merisirri nyt varmuudella kuuluu maamme pesivään linnustoon.

Philomachus pugnax (L.) — InL. -54: Tsoakkatenjärvien suoalueella n. 3 paria. Pasijärven E-päässä 18. VII 1 yks. — InL. -38: Näkyi vain menomatkalla Utsjoelle: 3. VI 3 yks. Kaamasessa, 5. VI 6—7 yks. Säytsjärvellä ja 6. VI »pieni parvi» Petsikossa. — EnL.: 27. VII 1 yks. pienellä suolla heti Saanasta itään.

Limicola falcinellus (Pont.) — InL. -54: 12. VII 1 yks. maantien vieressä olevalla suolla Fermilasjärvestä W (Y. S.), 18. VII 2 paria (hätäileviä) palsojen luonehtimalla suolla Tsoakkatenjärvien luona.

Tringa hypoleucos L. — InL. -54: Osaksi järvien rannoilla (mm. Luomus- ja Pasijärvellä), mutta yleisempänä jokien varsilla (esim. Karigasjoen varrella 16. VII 6 paria). — InL. -38: Yleinen koko reittimme jokivarsilla, harvemmin järvien rannoilla. Ensimmäinen pesä (4 munaa) löytyi 8. VI Utsjoen Leppälässä. — EnL.: Matkalla Haltialta Tuoljihuhpuhtille 23—24. VII 3 paria.

Tringa glareola L. — InL. -54: Suoalueiden ehkä yleisin kahlaajalaji. Runsaimmillaan se oli Tsoakkatenjärvien suoalueella, jossa laskin alun toistakymmentä paria. Koko muulla tutkimallani alueella n. 10 paria. — InL. -38: Yleisyys ed. verrattava. Reitin eteläosissa yleisempi kuin pohjoisessa.

Tringa erythropus (Pall.) — InL. -54: Lähes edellisen veroinen runsaudessa: em. suolla 6 paria, muualla n. 11 paria. Herätti hätäilyllään enemmän huomiota kuin liro, joten pitäisin edellistä lajia selvästi lukuisampana. — InL. -38: Samantapainen tulos näiden kahden lajin runsaussuhteesta. Mustaviklokin oli yleisempi eteläosissa ja puuttui kokonaan Petsikon ja Luomusjärven väliltä. — EnL.: Näin linnun kahdesti: Pihtusjärvellä 23. VII ja Jehkatsilla 26. VII.

Tringa nebularia (Gunn.) — InL. -54: Näyttää siltä, ettei laji täällä havumetsävyöhykkeen rajamailla jaksa kilpailla yleisyydessä mustaviklon kanssa, vaan on sitä huomattavasti vähälukuisempi. Yht. laskin 6 paria. Suhteellisesti enemmän (n. 5 paria) valkovikloa oli jokivarsilla Karigasniemestä Nupirille päin (K. S.). — InL. -38: Yleisempi reitin eteläosissa, jossa se todennäk. oli mustavikloa lukuisampi.

Charadrius hiaticula L. — Täällä esiintyvät tyllit ovat rotua *Ch. h. tundrae* (ks. VOIPIO 1951). — InL. -54: Näkyi hyvin vaihtelevilla biotoopeilla: vesien rannoilla, kuivilla kankailla ja palsasoillakin; yht. 13 paria. — InL. -38: Huomattavasti harvinaisempi esiintyen vain muutamassa paikassa yht. 5—6 paria. Niistä oli Utsjoen puolella vain yksi (Luomusjärvellä 12. VI 1 yks.). — EnL.: Erityisen mieleniisiä näyttivät tyllille olevan »Käsivarren» karut järvien rannat ja varpukan-kaat, joilla yht. 8 paria (vrt. LEHTONEN-RAITASUO 1954 s. 55). SUOMALAINEN (1912) tapasi tyllin vain hiekkaisilla jokirannoilla.

Charadrius morinellus L. — InL. -54: Todella yllättävän runsaslukuinen Ailgaksella ja siihen liittyvää Fieskervaaralla, jossa näimme 11. VII ainakin 3 poikuetta sekä pesän, jossa oli 2 poikasta ja 1 muna (K. S.). Lisäksi näkyi ainakin 4 ad. lintua, joten täällä asusti 5—6 paria. Ne oleskelivät yleensä lähellä tuntu-

reiden korkeimpia kohtia. Ruottirilla tapasimme 14. VII 2 paria sekä Nupirilla yhden (K. S.). — EnL.: Yleinen myös »Käsivarren» tuntureilla, jossa yht. 4 paria untuvapoikasineen sekä 25. VII Guonjarvaarrilla parvi, jossa 6 yks.

Charadrius apricarius L. — InL. -54: Useimmat näkemämme kapustarinnat olivat hätäilevinä soilla; näyttää siltä, että emot kuljettavat poikasensa tuntureilta tänne. Laskin tutkitulla alueella yht. 12 hätäilevää paria, lisäksi tavattiin Nupirilla 5 paria (K. S.). 14. VII Ruottirin rinteellä pesä 3 munaa samoin Paistunturilla 16. VII. Lienee ollut yleisimmillään vedenjakajatundralla Kevojoelta länteen (P. K.). — InL. -38: Yleensä vain tuntureilla, missä yleisin kahlaajalaji (keräkurmitsan puuttuessa kokonaan.). 20. VI löytyi pesä 4 munaa Enontekiön Peltovadalla. — EnL.: Yleisimpiä kahlaajia esiintyen paitsi tuntureilla niihin rajoittuvilla soilla ja järvien rantamilla, yht. 12 paria. Jehkatsin W-rinteellä 27. VII pesä 2 munaa jäkälää ja kurjenkanervaa kasvavalla alustalla.

Vanellus vanellus (L.) — InL. -54: Pasijoen latvoilla, Ailigaksen huipulta n. 4 km E nousi suureksi hämmästykseksemme töyhtöhyppä lentoon erään suolammen rannalta 11. VII.

Grus grus (L.) — InL. -38: 4. VI kuulimme Kaamasessa huutoa ja 20. VI näimme hätäilevän kurjen viitisen km. Inarin Rajajoen suulta ylöspäin. Käkäläjoella kuului huutoa 21—22. VI.

Sterna paradisaea Pont. — InL. -54: Yleinen, joskin pariluvun arvioiminen vaikeaa. Nähtiin pyydystyspuuhissa järvien, jokien ja suolampienkin yllä. Useimmat lienevät pesineet suurilla soilla, joiden yllä näin niitä lentelemässä. Arvioni päättyy 20—25 pariin. — InL. -38: Melko yleinen etenkin Inarin pitäjän alueella. Utsjoella en tavannut lapintiiraa Mierasjärven ja Luomusjärven välisellä matkaisuudella. — EnL.: 23. VII 2 yks. Haltian juurella sijaitsevalla lammella.

Larus canus L. — InL. -54: 10. VII näin Inarinjärvellä kk:n kohdalla 2 yks. — EnL.: 23. VII Haltian ja Pihtusjärven välimaastossa 2 paria, joista ainakin toinen hätäilevä. 26. VII 1 yks. lentelemässä Kilpisjärven yllä.

Larus argentatus Pont. — InL. -38: 8. VI lensi 1 yks. Utsjoen Paltojärvien yli NW ja samana päivänä 2 yks. Kevojokea ylös.

Larus marinus L. — InL. -38: Sekä 12. että 13. VI oleskeli Luomusjärvellä merilokki.

Stercorarius longicaudus Vieill. — InL. -54: Sopolien puuttumisesta huolimatta esiintyi tunturikihu melko yleisenä näyttäytyen silloin tällöin. Pesiminen jäi kyllä toteamatta, vain Nupirilla tavattiin hätäilevä pari (K.S.). 11. VII näkyi Ailigaksesta E parvi, jossa yli 7 yks. ja 12. VII 4 yks. lähellä Fermilasjärveä (nämä olivat suurimmat parvet). — InL. -38: Tänä sopulivuonna kohtasimme varrella yhteensä 10 paria ja viisi 2 munan pesää löytyi, niistä Utsjoen Vudnusjoella 14. VI kolme.

Tetrao urogallus L. — InL. -54: 17. VII löytyi Karigasniemestä Outakoskelle johtavan maantien varrelta juuri lankaan lentänyt koppelo (Y.S.). Muutamaa päivää aikaisemmin oli H. VÄNTTINEN nähnyt metson samalla alueella. — InL. -38: Ivaloa pohjoisempana näin metson vain Shietsamtunturilla 18. VI.

Lagopus lagopus (L.) — InL. -54: Yleinen oleskellen useimmin vaivaiskoivua kasvavilla suoperäisillä mailla, missä emot piiloittelivat poikasiaan. Yhteensä kymmenkunta paria, joista kuusi poikasineen. Poikaset olivat miltei kaikki jo vähän lentokykyisiä. — InL. -38: Yleinen koko reittimme varrella; Käkäläjoella

olen merkinnyt lajin »hyvin runsaslukaiseksi». — EnL.: 24. VII Tuolijuhpuhtin maastossa 3 yks. Mainittakoon, että SUOMALAINEN (1912) ei tavannut riekkoa Kilpisjärveä pohjoisempaa.

Lagopus mutus (Montin) — InL. -54: Tyypillinen regio alpinan karuimpien osien laji näyttäytyen vain korkeimmilla tuntureilla: Ailigaksella 11. VII emo 8—9 poikasineen (K.S.) sekä Rottirilla 14. VII 2 yks. poikasineen (ainakin 1 näkyi). Linnut oleskelivat rintein ainoalla lumiläikällä. — InL. -38: Vain yksi löytö: 12. VI ♂ Kevojoen latvoilla. — EnL.: 23. VI näimme Haltialla linnun ja pari päivää myöhemmin löysin Guonjarvaarrin rinteeltä pesän, johon oli jäänyt 2 »kivimunaa». Paikalla kasvoi matalaa variksenmarjaa ja *Juncus trifidusta*. Myöskin Saanalla nähtiin kiiruna (T.K.).

Kirjallisuutta: FINNILÄ, C., 1916, Bidrag till kannedomen om Tana-dalens fågelfauna. Tromsø Museums aarshefter 38 & 39: 41—64. — GRANIT, O., 1938, Versuch zur quantitativen Untersuchung der Vogelfauna einer Fjeldgegend in Nordfinnland. Ornis Fennica 15: 53—65. — HELENIUS, O., 1948, Lintuhavaintoja Luoteis-Utsjoelta. Luonnon Tutkija 52: 127—128. — HILDÉN O. & KOSKIMIES, J., 1953, Lintuhavaintoja Pohjois-Suomesta ja Lapista. Ibid. 57: 54—55. — KALELA, O., 1947, Sepelrastaasta (*Turdus torquatus*) ja rautiaisesta (*Prunella modularis*) Kilpisjärvellä. Luonnon Tutkija 51: 165—166. — 1950, Töyhtöhyppä (Vanellus vanellus) etenevän eteläisen linnustomme edustajana. Luonnon Tutkija 54: 85—87. — KALLIO, P., 1947, Sepelrastaan (*Turdus torquatus*) esiintymisestä Kilpisjärvellä kesällä 1946. Luonnon Tutkija 51: 57. — 1954, Turun Eläin- ja Kasvitieteellisen Seuran Lapin retki v. 1954. Luonnon Tutkija 58: 145—151. — KURKISALO, V. J., 1947, Enontekiön linnustosta vuosina 1930—1937 tehtyjä havaintoja. Ornis Fennica 24: 10—21. — LAMPIO, T., 1950, Heinäkurpan esiintymisestä Suomessa. Ornis Fennica 27: 31—38. — LEHTONEN, L., 1945, Lintutietoja Etelä-Lapista ja Pohjois-Pohjanmaalta. Ornis Fennica 22: 24—28. — LINKOLA, M. & PUTKONEN, P., Muutamia tietoja lintujen levinneisyydestä Pohjois-Suomessa. Luonnon Tutkija 57: 88—89. — MERIKALLIO, E., 1951, On the Numbers of Land-Birds in Finland. Acta Zool. Fenn. 65: 1—16. — MIKOLA, P., 1949, Kevolla. Suomen Luonto 8: 86—93. — MUNSTERHJELM, L., 1911, Om fågelfaunan i Kōnkämä-dalen uti Lappmarken. Acta Soc. Fauna Flora Fenn. 34: 31—82. — NORDLING, E., 1898, Fågelfaunan i Enare socken. Ibid. 15: 31—98. — NUORTEVA, P., 1947, Lintuhavaintoja Utsjoelta. Luonnon Tutkija 51: 172. — RAITASUO, K. & LEHTONEN, L., 1954, Lintuja tuntureilla. Porvoo. — SUOMALAINEN, E. W., 1912, Ornithologische Beobachtungen während einer Reise nach Lapponia Enontekiensis im Sommer 1909. Acta Soc. Fauna Flora Fenn. 37,1. — TENOVUO, R., 1954, *Carduelis hornemanni* (Holb.). Havaintoja harvinaisten lintulajien esiintymisestä. Ornis Fennica 31: 22. — VOIPIO, P., 1951, Linnustomme alalajikysymyksen nykyinen vaihe. Ornis Fennica 28: 1—19.

Summary: Notes on the avifauna in the districts of Inari and Enontekiö in northern Lapland in the summers of 1938 and 1954. The list above includes all the species recorded during an excursion arranged by the natural history society of the University of Turku, in the middle of July 1954. Further-

more, mention is made of some interesting bird notes recorded earlier, on June 2 and 22, 1938.

One of the most notable results obtained in 1954 was doubtless the finding of nestlings of the Purple Sandpiper, *Calidris maritima*. Breeding birds were reported from three different localities, situated about 900 m above sea level, in the high-fjeld region in Enontekiö. Thus, breeding of this rare wader was established for the first time in Finland.

Töyhtöhyypän, *Vanellus vanellus* (L.), esiintyminen Hailuodossa vv. 1951—54.

VEIJO TÖRNROOS

Seuraavan taulukon olen laatinut H a i l u o d o s s a tekemiäni havaintojen perusteella. Luvut siinä tarkoittavat pesiviä pareja. Koska lukumäärän laskennat ovat paikoin jääneet puutteellisiksi, olen ryhmittänyt töyhtöhyypät pesintäalueittain. Vaillinaisesti tutkittujen paikkojen parimäärät on merkitty sulkeisiin.

	1951	1952	1953	1954
Tömpän—Sataman—Ristopin niityt	(3)	(—)	9	16
Riisinlahden pohjukan niitty	—	—	1	—
Syökarin länsirannan niityt	—	—	1	—
Viinikan—Lemmeksen—Louekarin niityt	—	(1)	6	7
Salmen niityt Petsamon tielle asti	(3)	(8)	(11)	30
Huilujen—Teronkrunnin ranta	—	—	—	1
Keskinien—Itaran välinen ranta	} (7)	—	5	4
Hietaniemen—Tormelan välinen ranta		—	3	5
Tormelan—Pökön välinen ranta		1	3	4
Saaren niityt	—	—	—	6
Piekkolankarin ympäristön niityt	—	—	7	6
Kyrönperän niityt	—	—	—	3
Kaarannokka	—	—	—	1
Yhteensä	(13)	(10)	(46)	83

Pesimättömiä lintuja olen mainittuina vuosina tavannut kesäkuussa seuraavasti: v. 1952 17. VI 13 yks. Kirkonkarien luona, 23. ja 27. VI 1 yks. Hannuslampien luona ja 26. VI 1 yks. Teronkrunnissa (kolmessa viimehavainnossa tod. sama lintu), v. 1953 18. VI 8 yks. Syökarinlahdella, v. 1954 7. VI 3 yks. Kirkonkarien luona ja 4 yks.